

se buď izolované nebo tvoří shluky 2–3 cm velké. Molybdenit zarůstá do zrnitého šedo-bílého křemene na trhlínách rul nebo narůstá přímo na rulu. Molybdenit narůstající přímo na rulu, tvoří téměř vždy shluky a je jemnější listkovitý než zarostlý v křemenu. Byl identifikován rtg-difrakcí: 0,619 (100), 0,334 (2), 0,307 (2), 0,228 (4), 0,205 (10), 0,1828 (4), 0,1540 (10).

Dokladové ukázky jsou uloženy v mineralogické sbírce katedry mineralogie, petrografie a všeobecné geologie Vysoké školy báňské v Ostravě.

Karel Rezek — Petr Krist: **Předběžná zpráva o výskytu nerostů U-Th, Ti-Zr a Nb-Ta v pegmatitu na Holém vrchu u Vlastějovic, zsz. od Ledče nad Sázavou**

S postupující těžbou na skarnovém ložisku Holý vrch u Vlastějovic byl v roce 1984 odkryt pegmatit s nerosty asociace U-Th, Ti-Zr a Nb-Ta. Mineralogickým výzkumem byly identifikovány: uraninit, thorit, zirkón, anatas a pyrochlor.

Uraninit se vyskytuje převážně ve formě izometrických, alotriomorfních zrn o velikosti až 5 mm. Ojediněle byl zaznamenán výskyt hypidiomorfních zrn velikosti až 1 mm, s patrnými plochami (100). Zrna uraninitu jsou zarostlá v křemenu nebo v živci. Bylo pozorováno zatlačování uraninitu sekundárním nerostem žluté barvy.

Thorit byl nalezen v asociaci se zirkonem, se kterým místy těsně srůstá. Převážně však vystupuje izolovaně, zarostlý v živci nebo v křemenu. Zrna o velikosti až 5 mm jsou izometrická, alotriomorfní, černá se zelenavým odstínem. Na zrnech je dobře patrný metamiktiní rozpad. Poměr Th:U dosahuje hodnoty 3:1.

Zirkon je z nalezených nerostů nejrozšířenější. Vyskytuje se ve formě alotriomorfních zrn o velikosti až 10 mm. Jsou zarostlá v křemenu nebo v živci, mají hnědočervenou barvu. Vzácně se vyskytují idiomorfni krystaly s plochami (111), (110), (100) o velikosti až 1 mm. Na zirkonu je patrný metamiktiní rozpad. V ultrafialovém světle vlnové délky 253,7 nm jeví zirkon zelenou luminescenci.

Anatas se vyskytuje v asociaci s titanitem. V šedo zeleném zrnitém titanitu, který vytváří v pegmatitu zrna velikosti až 10 mm, je anatas vrostlý ve formě izometrických nebo protažených zrn o velikosti až 1 mm.

Pyrochlor patří mezi nalezenými nerosty k nejvzácnějším. Je přítomen ve formě izometrických alotriomorfních zrn o velikosti až 4 mm. Má lasturnatý lom a hnědou barvu s tmavě zeleným odleskem. Z těžkých prvků je přítomen Nb, Ta > Sn > U.

Identifikace výše popsaných nerostů byla provedena rentgenometricky (metodou Guinier-de Wolff). K výzkumu byl použit přírodní i vyžáhaný materiál. Přítomnost jednotlivých prvků v nerostech byla sledována kvalitativně nedestruktivní rentgenofluorescenční analýzou. Kromě určených nerostů obsahuje pegmatit několik dalších, dosud neidentifikovaných sekundárních nerostů.

Po ukončení zevrubného výzkumu bude celá mineralizace pegmatitu popsána a dokladové vzorky odevzdány příslušným institucím.

Stanislav Houzar: **Zelený muskovit s obsahem vanadu od Štéměch a Lesné na jihozápadní Moravě**

Zelené muskovity s obsahem vanadu se vyskytují v grafitických pararulách, které tvoří menší vločky v sillimaniticko-biotitických pararulách moldanubika a sběrateli bývaly dříve považovány za fuchsit. Již F. Slavík (in Uličný 1906) upozornil na nepřítomnost chromu ve „fuchsitu“ ze Štéměch (10 km z. od Třebíče), ale příčina zeleného zbarvení nebyla objasněna. V poslední době se podařilo nalézt nové vzorky zeleného muskovitu u Štéměch a v nové lokalitě Lesná (12 km zjz. od Třebíče). Muskovit zde tvoří šupinky, soustředěné na plochách foliace grafitických rul. Velikost šupinek je průměrně 1 mm. V průško-

vém preparátu jsou slabě nazelenalé a pleochroické (X — bezbarvá, Y–Z — světle zelená). Podle spektrální analýzy má zelený muskovit ze Štéměch toto složení: Al, Si (XO %), K (X %), Fe, Na, V (O, X %), Ca, Cr, Ga, Mg, Mn, Ti (0,0X %), B, Be, Cu, Ni, Y, Yb (0,00X %). Spektrální analýza zeleného muskovitu z Lesné prokázala: Al, Si (XO %), K, V (X %), Ca, Fe, Mg, Na, Ti (0,0X %), Ba, Be, Cr, Mn, Sr, Y, Zr (0,00X %) B, Cu, Ca, Ni, Yb (0,00X %). Je pravděpodobné, že přítomnost vanadu měla vliv na zbarvení muskovitu, podobně jako u zeleného muskovitu z Chvaletic (Novák - Povondra 1976).

Zelené muskovity s obsahem vanadu od Štéměch a Lesné vznikly pravděpodobně v závěrečné etapě metamorfních procesů. Vanad byl mobilizován z okolní grafitické horniny. Zvýšené obsahy vanadu v grafitických horninách moldanubika uvádí např. Tichý (1979). Dokladové ukázky k předložené zprávě jsou uloženy v Západomoravském muzeu v Třebíči.

Petr Slaviček · Tomáš Řídkošil: **Klinoklas ze Zálesí u Javorníka ve Slezsku**

Klinoklas byl určen rentgenometricky, infračervenou absorpční analýzou a opticky při revizi starších sběrů z odvalu štoly č. 1 na bývalém uranovém ložisku. Zálesí u Javorníka.

Klinoklas, monoklinický $\text{Cu}_3(\text{AsO}_4)(\text{OH})_3$, tvoří polokulovité agregáty a kúry, složené z nedokonalé vyvinutých, asi milimetr velkých krystalů. Jednotlivé krystaly s dobře patrnou štěpností podle (001) nasedají na šedobílý, silně tektonicky porušený křemen. Klinoklas tvoří také černomodré až modrozelené vtrošnění v křemenu. Mřížkové parametry vypočtené metodou nejmenších čtverců jsou pro klinoklas ze Zálesí: $a = 7,241(1)$, $b = 6,460(2)$, $c = 12,380(30) \cdot 10^{-10} \text{ m}$. $\beta = 99,29(2)^\circ$. Místy bývají agregáty klinoklasu povlečeny azuritem, který tvoří i světle modré povlaky na křemenu.

Klinoklas nepatří v Československu mezi hojně minerály, doposud byly známy výskyty na Slovensku: Novoveská Huta, Farbište u Ponické Lehoty a Svätoduška nedaleko Lubietov. Dokladový materiál je uložen ve sbírkách VŠB v Ostravě.

Petr Slaviček: **Kalinit — nový minerál z Ostravy**

Základní informace o recentních minerálech hořících ostravských hald podal J. Jedlička (Čas. mineral. geol., 1982, 27, 3, 317–318), který z haldy dolu Jan Šverma v Ostravě — Mariánských Horách uvádí směs černíkitu, halotrichitu, alunogenu a copiapitu, bez bližšího popisu. Autorem byl z této lokality nově nalezen kalinit a získány nové údaje o halotrichitu a alunogenu.

Halotrichit obrůstá úlomky uhlí a hornin břidličnatého charakteru, ve kterých jsou ojediněle vtrošněna drobná zrna pyritu (max. 0,0X mm velká). Tvoří jemná, často pokroucená vlákna až 15 mm dlouhá, bílá a šedavě barvy. Vyskytuje se spolu s alunoginem, který tvoří špinavě bílé povlaky a kúry max. 15 mm mocné, někdy pokryté vrstvičkou sítí β . Oba sirany byly ověřeny rentgenometricky.

Rtg. a infračervenou spektroskopii byl identifikován kalinit, $\text{KAl}(\text{SO}_4)_2 \cdot 11\text{H}_2\text{O}$. Tvoří pórovité povlaky a kúry (až 2 cm mocné) špinavě bílé, krémové až šedožluté barvy s polokulovitým povrchem, často pokrytým špinavě žlutými povlaky nebo drobnými krystaly (0,0X mm velkými) sítí β . Makroskopicky jej nelze odlišit od alunogenu. Hlavní difrakční linie kalinitu: 9,602/28, 8,094/12, 6,078/32, 4,844/96, 4,637/32, 4,323/100, 4,209/96, 3,796/28, 3,523/92, 3,360/32, 3,186/16, 3,055/34, 2,897/32, 2,672/45, 2,566/37, 2,502/28, 1,872/55, (přístroj Mikrometa 2, záření Cu/Fe). — Přes velké množství zkoumaného materiálu se nepodařilo potvrdit výskyt černíkitu a copiapitu. Dokladový materiál je uložen ve sbírkách VŠB v Ostravě.